

Índex

Orsis. Organismes i Sistemes

Núm. 12, p. 1-164, 1997, ISSN 0213-4039

Les paraules clau són en llenguatge lliure.

S'autoritza la reproducció dels resums i de les pàgines de l'índex.

- 7-14 **Puigcerver, Marc; Tort, Lluís** (Universitat Autònoma de Barcelona. Unitat de Fisiologia Animal)

Evaluación de dos medios bacterianos aceleradores del proceso de nitrificación en filtros biológicos de cultivos marinos. *Orsis*, 1997, núm. 12, p. 7-14, 26 ref., 2 il.

Se evalúan dos medios bacterianos aceleradores del proceso de nitrificación en un sistema de circulación de agua cerrado. Como sustrato de crecimiento de las bacterias se estableció una carga de arena viva sobre filtros semihúmedos y como productores de amonio 17 doradas (*Sparus aurata*) por tanque de cultivo de 400 L.

Palabras clave: acuicultura, filtro biológico, componentes catabólicos, bacterias heterotrofas, *Nitrobacter*, *Nitrosomonas*, bacterias primarias.

- 15-25 **Ruiz, Elena; Brugués, Montserrat** (Universitat Autònoma de Barcelona. Botànica)

El gènere *Hypnum* a l'Espanya peninsular. *Orsis*, 1997, núm. 12, p. 15-25, 15 ref., 3 il.

Després de revisar el material d'herbari del gènere *Hypnum* hem pogut comprovar que a l'Espanya peninsular han estat trobades nou espècies d'aquest gènere. *Hypnum cupressiforme* Hedw. és l'espècie més abundant en nombre de mostres, la trobem repartida en cinc varietats: var. *cupressiforme*, var. *filiforme* Brid., var. *lacunosum* Brid., var. *resupinatum* (Tayl.) Schimp. i var. *subjugalaceum* Mol.

Paraules clau: briòfits, Espanya, *Hypnum*, molses, península Ibèrica.

- 27-38 **Díaz Losada, Emilia; González Porto, Amelia; Saa Otero, M.ª Pilar** (Universidad de Vigo. Departamento de Biología, Edafología e Ciencias do Solo)

Estudio melisopalinológico en Galicia (NW de España). *Orsis*, 1997, núm. 12, p. 27-38, 17 ref., 4 tab., 2 il.

Se han estudiado, a microscopio óptico, veinte muestras de miel y polen, procedentes de seis colmenares, localizados en distintas zonas de la región gallega.

Palabras clave: polen apícola, Galicia (España), miel, melisopalinología, polinología.

- 39-63 Escuer, Miguel; Bello, Antonio** (CSIC. CCMA. Departamento de Agroecología)
Lara, M.* Paz (Centro de Investigación Agrícola. Rhône-Poulenc Agro. Sevilla)
 Mematodos de la subfamilia Criconematinae (Nematoda: Criconematidae) en la España peninsular. *Orsis*, 1997, núm. 12, p. 39-63, 22 ref., 4 tab., 9 il.
 Se realiza un estudio de las características morfológicas y morfométricas de los nematodos de la subfamilia Criconematinae encontrados en la España peninsular, se describen machos de *Serispinula allieri* y se incluye una clave para la identificación de las especies encontradas.
Palabras clave: taxonomía, morfología, distribución, anillo de los nematodos, España.
- 65-70 Munilla León, Tomás** (Universitat Autònoma de Barcelona. Laboratori de Zoologia)
 Picnogónidos capturados en las campañas Fauna II y Fauna III. *Orsis*, 1997, núm. 12, p. 65-70, 12 ref., 1 tab., 1 il.
 En las campañas realizadas en el norte de España (proyecto Fauna II, Cantabria y Galicia) y en el Mediterráneo occidental (proyecto Fauna III, islas Baleares y islas Columbretes), se han recolectado 48 picnogónidos pertenecientes a 15 especies.
Palabras clave: campañas Fauna II y Fauna III, picnogónidos, España.
- 71-87 Hernández, José M.** (Universidad Complutense de Madrid. Departamento de Biología Animal I)
 Descripción de la larva y la pupa en tres especies de *Iberodorcadion* Breuning, 1943 (Coleoptera, Cerambycidae, Lamiinae). *Orsis*, 1997, núm. 12, p. 71-87, 33 ref., 8 il.
 Se describe la larva y la pupa de *Iberodorcadion* (*Hispanodorcadion*) *hispanicum* (Mulsant, 1851), *I.(H.) ghilianii* (Chevrolat, 1862) e *I.(H.) perezi* (Graells, 1849). En todas ellas los caracteres preimaginales resultan ser aún más homogéneos que los del adulto, lo que indica una gran proximidad filogenética entre los tres taxones.
Palabras clave: Cerambycidae, sierra de Guadarrama, península Ibérica, *Iberodorcadion*, larva, pupa.
- 89-92 Espadaler, X.** (Universitat Autònoma de Barcelona. Departament de Biologia Animal, de Biologia Vegetal i d'Ecologia)
García-Berthou, E. (Universitat de Girona. Departament de Ciències Ambientals i Institut d'Ecologia Aquàtica)
Tapinoma pygmaeum (Dufour, 1857) (Hymenoptera, Formicidae), not a rare species. *Orsis*, 1997, núm. 12, p. 89-92, 9 ref., 1 il.
Tapinoma pygmaeum is an ant known from seven localities. Five of them are in the province of Girona (Spain). The apparent rarity and skewed distribution

of this species is probably an artifact due to the confusion, in field samplings, with a similar species, *Plagiolepis pygmaea*.

Key words: ant, distribution, pseudo-rarity.

- 93-99 **Haro, Andrés de** (Universitat Autònoma de Barcelona. Departament de Biologia Animal, de Biologia Vegetal i d'Ecologia)

Collingwood, Cedric A. (City Museum. Great Britain)

Prospección mirmecológica por la península Tingitana al norte del Rif (Marruecos). *Orsis*, 1997, núm. 12, p. 93-99, 9 ref., 1 il.

En una prospección mirmecológica por el norte de Marruecos hemos identificado 50 especies de hormigas, 34 de las cuales viven también en el sur ibérico.

Palabras clave: hormigas, Marruecos, Rif, península Ibérica, biogeografía.

- 101-107 **Espadaler, Xavier** (Universitat Autònoma de Barcelona. Departament de Biologia Animal, de Biologia Vegetal i d'Ecologia)

Redescription of *Leptothorax schaufussi* (Forel, 1879) (Hymenoptera, Formicidae). *Orsis*, 1997, núm. 12, p. 101-107, 12 ref., 2 il.

The Iberian endemic ant *L. schaufussi* is redescribed, both on workers and the previously unknown castes and compared with similar species from the *nigritus*-group; its known distribution is presented.

Key words: ant, Iberian Peninsula, *Leptothorax schaufussi*, redescription.

- 109-115 **Sanuy Castells, Delfi** (Universitat de Lleida. Departament de Producció Animal)

Intraspecific variability of the patterns of the locomotory behaviour in terrestrial iberian anourens. *Orsis*, 1997, núm. 12, p. 109-115, 13 ref., 3 tab.

The variability in the locomotory behaviour between different species of anourens —the first vertebrates that are adapted to terrestrial environment— show the adaptive capacity of the different forms shaped by evolution.

Key words: anourens, natural vs artificial experiences, paths, trajectometry, variability.

- 117-125 **Fuente, Jordi de la; Sardans, Jordi; Rodà, Ferran** (Universitat Autònoma de Barcelona. Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals)

Creixement de rebrots d'alzina en una brolla postincendi en el període entre tres i sis anys després de fertilitzar-los. *Orsis*, 1997, núm. 12, p. 117-125, 29 ref., 2 tab., 1 il.

La disponibilitat de nutrients pot limitar la velocitat de creixement de la vegetació després del foc, sobretot en llocs reiteradament cremats. Fruit d'un experiment de fertilització i reg, en aquest treball es valora el creixement en diàmetre basal, secció basal i alçada de rebrots d'alzina (*Quercus ilex* ssp.

ballota) en una brolla calcícola postincendi al Bages, durant el període entre tres i sis anys després de fertilitzar-los.

Paraules clau: creixement vegetal, ecosistemes mediterranis, fertilització, fòsfor, irrigació, limitació pels nutrients, nitrogen, *Quercus ilex*.

- 127-139 **Salvador, Raimon** (Universitat Autònoma de Barcelona. Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals)

Pons, Xavier (Universitat Autònoma de Barcelona. Departament de Geografia. Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals)

Baulies, Xavier (Institut Cartogràfic de Catalunya)

Análisis de imágenes multiespectrales aerotransportadas para estimar variables estructurales de bosques mediterráneos de *Quercus ilex* L. *Orsis*, 1997, núm. 12, p. 127-139, 26 ref., 4 tab., 2 il.

Se tomaron imágenes multiespectrales de bosques de *Quercus ilex* L. de la comarca del Alt Empordà (noreste de la península Ibérica) mediante el sensor aerotransportado CASI (Compact Airborne Spectrographic Imager). Posteriormente, se ajustaron modelos lineales por regresión entre valores de cobertura arbórea, biomasa de madera y diámetro medio, provenientes de medidas de campo, y valores de reflectancia ofrecidos por trece canales del sensor y por dos índices de vegetación.

Palabras clave: inventario forestal, sensores remotos, regresión lineal múltiple, cobertura arbórea, biomasa de madera.

- 141-161 **Castells, Eva; Peñuelas, Josep** (Universitat Autònoma de Barcelona. Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals)

Vers una teoria global de defensa química en plantes: el cas dels alcaloides. *Orsis*, 1997, núm. 12, p. 141-161, 67 ref., 3 tab., 3 il.

Els alcaloides són un grup de productes del metabolisme secundari altament divers i distribuït majoritàriament en les angiospermes. En les plantes se'ls atribueix com a principal funció la defensa química contra herbívors i patògens.

Paraules clau: alcaloides, diversitat química, defensa, herbívors, disponibilitat de recursos, metabòlits secundaris.

- 163-164 **Casas, Creu** (Universitat Autònoma de Barcelona. Botànica)
Pohlia andalusica (Höhn.) Broth., una novetat per a la brioflora dels Pirineus. *Orsis*, 1997, núm. 12, p. 163-164, 8 ref.